

JOHN ASHFORD PRODUCENT SUVREMENOG PLESA I DIREKTOR AEROWAVESA

Ples je poezija teatra

Ples kreira imaginarne svjetove. Snage koje pokreću plesna tijela su iste one koje pokreću čovjeka. Teško je o plesu govoriti, analizirati ga, pisati o njemu... treba ga vidjeti i doživjeti, njegov je jezik univerzalan, a najvažnije je što ples odvodi publiku u imaginarni svijet. On nije puki odraz stvarnosti

Ples je smirujući odmak od svakidašnjih problema - John Ashford

Kim CUCULIĆ

U Rijeci je ovih dana boravio britanski producent suvremenog plesa John Ashford, direktor europske plesne mreže Aerowaves. Povod njegova dolaska u Rijeku bilo je razgledavanje potencijalnih lokacija za festival Aerowaves, koji bi trebao biti održan u sklopu Rijeke kao Europske prijestolnice kulture 2020. Neke od mogućih riječkih lokacija su Hartera, Hrvatski kulturni dom, »Zajc«, Filodrammatica, Muzej moderne i suvremene umjetnosti i Gradsko kazalište lutaka.

John Ashford bio je prvi kazališni urednik u Time Outu. Kao menadžer radio je u Theatre Upstairs u Royal Court Theatreu, u vrijeme kad su tamo producirani rani komadi Sama Sheparda i Caryl Churchilla, kao i »The Rocky Horror Show« Richarda O'Briena. Kao kazališni ravnatelj The Placea u Londonu od 1986. do 2009. pridonio je razvoju i popularnosti suvremenog plesa u Velikoj Britaniji. Između ostalog, promovirao je rane radove plesnih grupa kao što su DV8, Adventures in Motion Pictures i Random Dance, a pridonio je i promociji umjetnika kao što su Wim Vandekeybus, Sasha Waltz i Rui Horta. Godine pokrenuo je The Place Prize, biennialno koreografsko natjecanje koje je najprestižnije u britanskom plesu.

Spomenimo i to da su u okviru ovogodišnjeg Festivala plesa i neverbalnog kazališta u Svetvinčentu gostovale predstave »The WOMAN house« i »Point of You« u produkciji Aerowavesa. Na početku razgovora Johna Ashforda pitamo kakvi su mu dojmovi o prostorima koje je vidio u Rijeci.

Rijeka je pravo mjesto

– Ranije sam već bio u Poreču i upoznao Istru, a ovo je moj prvi posjet Rijeci. Obilazak spomenutih lokacija bila je prilika da iz prve ruke osjetim grad i hoće li uspjeti program predviđen za 2020. godinu. Edvin Liverić proveo me kroz različite prostore i već imam ideju kako će festival funkcionirati u Rijeci.

Brexit je katastrofa

Što mislite o Brexitu?

– Mislim da je to katastrofa. Ne slažem se s referendumom. Cijela je stvar suluda. Posljedice se neće osjetiti samo na planu trgovinskih odnosa, politike i ekonomije, nego i u kulturi. Mislim da rezultati referenduma pokazuju da su ljudi glasali za anglosaksonsku sferu i ponovno pridruživanje njoj.

Ono što sam vidio, izgleda mi prilično dobro. Najvažnije je što se sve lokacije mogu obići pješice. U nekim drugim gradovima moralo se putovati od lokacije do lokacije. Tijekom vikenda trebat će pogledati 20 izabranih plesnih projekata, a u publici će biti većinom profesionalci. Radi se o nekoj vrsti showcasea, ali je i publika pozvana. Zato je bolja situacija kad ljudi mogu hodati od lokacije do lokacije, jer se tako mogu upoznati, družiti i razgovarati. Na taj se način i bolje može doživjeti grad u kojemu se festival održava.

Je li Rijeka opravdano ponijela titulu Europske prijestolnice kulture?

– Siguran sam da jest. Vjerujem povjerenstvu koje je tako odlučilo. Rijeka ima izuzetno zanimljivu povijest. Edvin Liverić mi je pričao da njegova baka nikad nije napustila Rijeku, a imala je čak devet različitih putovanja. Mislim da je i zbog toga Rijeka pravo mjesto za Europsku prijestolnicu kulture.

Što je Aerowaves i koji mu je cilj?

– Aerowaves je mreža koja je utemeljena 1997. godine, a specijalizirana je za suvremeni ples. Kroz nju stvaramo mogućnosti za nove koreografe i potičemo suradnju između plesnih umjetnika, organizatora programa i publike diljem Europe.

Ples nije posao

Dok sam radio u dramskom kazalištu, suočavao sam se s gomilom tekstova koji su bili naslagani u kutu ureda i koje je trebalo pročitati. Otkad se bavim plesom, dobivam gomilu video snimaka. Svida mi se što u plesu ne moram čitati tekstove, nego gledati videa. Nije ni to lako, ali sada imam prijatelje iz različitih zemalja s kojima gledam video snimke na temelju kojih pravimo selekciju. Kad je selektor jedan, onda on izabire predstave prema vlastitom ukusu, a ovako ne odlučujem sam, što je demokratsnije. To što radim ne doživljava kao posao, nego kao mrežu prijatelja koji s jednakim entuzijazmom rade u ovom području.

»Spring Forward« je trodnevni festival Aerowavesa, koji se svake godine održava u drugom europskom gradu. Izvođači dolaze iz cijelog svijeta, gledaju predstavljene radove i uspostavljaju se suradnje. Festival nudi veliku raznolikost i nikad se ne zna što će se sljedeće vidjeti. Zastupljene su brojne zemlje i različite plesne tradicije. Tendencija koju primjećujem je da se pojavljuje sve više solo izvedbi, što je vjerojatno povezano s financijskim razlozima.

Kakva je, po vašem mišljenju, situacija u suvremenom plesu danas?

– U ovom trenutku za mene najzanimljivije nove stvari dolaze iz siromašnijih zemalja kao

što su Grčka i Portugal. Teško je reći zašto baš te zemlje imaju tako interesantne plesne predstave. Siguran sam da su ljudi koji se tamo bave plesom politički angažirani, ali to nije vidljivo u njihovim predstavama.

Ples nije dobar ili loš, on je jednostavno poezija teatra. Nisam sklon kazalištu koje pravi političke pamflete, iako teatar može biti i takav. Ples kreira imaginarne svjetove. Snage koje pokreću plesna tijela su iste one koje pokreću čovjeka. Ples moraš vidjeti i doživjeti. Teško je o njemu govoriti, analizirati ga, pisati o njemu... Najvažnije je što ples odvodi publiku u imaginarni svijet. On nije puki odraz stvarnosti i predstavlja smirujući odmak od svakidašnjih problema.

Ljudi se bave plesom iz potrebe za izražavanjem i željom da se nešto kaže ljudima. Ples nije posao. Njegov je jezik univerzalan. Gledam plesove iz cijelog svijeta i fascinantno je da je, primjerice, nešto napravljeno na Islandu slično nečemu što dolazi s Krete. Sve je to povezano poput nekog patchworka.

Raznolika londonska scena

Jeste li upoznat s hrvatskom plesnom scenom?

– Ne znam mnogo o hrvatskoj plesnoj sceni, bio sam tek kratko u Zagrebu. Bolje sam upoznat sa slovenskom scenom. Teško je biti ekspert za sve zemlje. Prije sam bolje poznao britansku scenu, no sada sam više orijentiran na druge europske zemlje nego na Englesku.

Kakvo je vaše iskustvo sa Samom Shepardom i »The Rocky Horror Showom« Richarda O'Briena?

– Tada sam radio u Theatre Upstairs u Royal Court Theatreu. To je kazalište imalo dvije scene – malu i još manju. Producirali smo desetak predstava godišnje. Sam Shepard bio je pisac u rezidenciji i napisao je komad »The Unseen Hand«. Onda nam je došao Richard O'Brien s mjuziklom »The Rocky Horror Show«. Rekli smo mu da ne radimo mjuzikle, ali smo shvatili da je jako dobar, pomalo luckast. Premijera je bila 1973. u Royal Court Theatreu (Upstairs).

Pratite li predstave u Londonu?

– Ne idem mnogo u kazalište. Ne stignem jer dosta putujem zbog posla. Uglavnom pratim plesne predstave. Scena u Londonu doista je raznolika, mnogo toga se događa i teško je sve pratiti. Mogućnosti je zaista mnogo – postoje velika i mala kazališta u kojima se mogu steći različita iskustva, a tu su i eksperimentalni teatar, televizija, reklame... Nekad se govorilo da zašto ići u kazalište kad postoji televizija, a ja vjerujem da u današnje vrijeme televizije i digitalnih medija živo iskustvo postaje još dragocijenije.